

Klageadgang, innsynsrett og rett til å få veiledning av kommunen	
Klagerett: <i>Forvaltningsloven (fvl) § 28</i>	Den avgjørelsen retter seg mot kan klage over vedtaket. I tillegg kan andre personer som saken direkte gjelder eller som har rettslig klageinteresse klage over vedtaket.
Hvem kan det klages til: <i>Plan- og bygningsloven (pbl) § 1-9 femte ledd/ Forurensningsloven (forurl) § 85 annet ledd, jf. fvl § 28)</i>	Klagen rettes til overordnet forvaltningsorgan som er: [Fylkesmannen i [X] – pbl. § 1-9 femte ledd / kommunens klagenemd – forurl. § 85 jf. fvl. § 28] Klagen sendes til: [X] kommune, Postboks [1234], [X].
Klagefrist: <i>fvl §§ 29, 30 og 31</i>	Klagefristen er tre uker fra den dagen underretningen om vedtaket kom frem til deg. Klagen må være postlagt innen fristens utløp. Klager som kommer inn etter fristens utløp, blir avvist, hvis det ikke foreligger særlige grunner. Du må derfor opplyse om årsaken til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse: <i>fvl §§ 24 og 25</i>	Hvis du mener at vedtaket ikke er begrunnet, kan du innenfor utløpet av klagefristen kreve begrunnelse. I slike tilfeller blir klagefristen avbrutt og ny frist begynner å løpe fra den dagen begrunnelsen kommer frem til deg.
Klagens innhold: <i>fvl § 32</i>	Du må nevne vedtaket du klager over og hva du ønsker endret. Klagen må begrunnes og for øvrig vise til de momenter som kan være relevante for bedømmelsen av saken. Du eller din fullmektig må undertegne klagen.
Utsetting av gjennomføring av vedtaket: <i>fvl §§ 31 og 42</i>	Selv om du har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. Det er imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket, inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort. [Fylkesmannen/Kommunens klagenemd] kan på selvstendig grunnlag ta stilling til begjæring om utsettende virkning.
Kostnader ved klagen: <i>fvl § 36</i>	[Du kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp. Her gjelder imidlertid visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, for eksempel til advokatbistand. Dette forutsetter vanligvis at underinstansen har gjort en saksbehandlingsfeil som fører til endring av vedtaket. Klageinstansen vil kunne orientere om retten til å kreve slik dekning.]

Rett til å kreve veiledning: <i>fvL § 11</i>	Kommunen har en alminnelig veiledningsplikt, slik at parter og andre interesserte skal kunne ivareta sine interesser i saken på best mulig måte. Omfanget av veiledningen må tilpasses kommunens situasjon og kapasitet.
Rett til å se sakens dokumenter: <i>fvL §§ 18-19</i>	Partene har normalt rett til å se dokumentene i saken.